

Nå blomstrer «Norges flotteste hage» igjen

I mange år lå den brakk. Nå blomstrer renessansehagen på Stend hovedgård akkurat som den gjorde for 150 år siden.

15 bilder

Eivind Pettersen Journalist

🕒 Publisert 19.08.2015, kl. 21:06

Artikkelen er mer enn to år gammel.

Den historiske Hagen ved Stend hovedgård ble på 1800-tallet omtalt som landets vakreste. Nå står den igjen i full blomst.

– Hagen har blitt en perle! Nå gjelder det bare å følge opp med tilstrekkelig vedlikehold. Vi har allerede åpen gård, og ønsker å tilrettelegge for at publikum skal spasere rundt i hagen, sier rektor Magnus Vaktskjold på Stend videregående skule til NRK.

Det er ingen selvfølge at hagen har gjenoppstått i så vakker tilstand.

Selv om vi ikke har tid til å bruke saks og ljå, er hagen såpass striglet og perfektionert at vi bruker snorer for å få symmetrien på plass.

TOMMY MICHELSEN, GARTNER

Bygget opp fra grunnen

I nærmere hundre år har hagen stått til forfall uten skikkelig vedlikehold. Nå er det gjort et stort løft og brukt millionbeløp for å sette hagen tilbake i original stand.

Bak prosjektet står [Hordaland fylkeskommune](#), som har hatt mange gode hjelpere, blant annet Tommys Hage & Anlegg AS.

– Vi vedlikeholder på gamlemåten. Selv om vi ikke har tid til å bruke saks og ljå, er hagen såpass striglet og perfektionert at vi bruker snorer for å få symmetrien på plass. Prosessen har vært både lærerik og krevende, sier gartner Tommy Michelsen til NRK.

FULLDAGS JOBB: 32 timer ukentlig bruker gartner og hageekspert Daniel Szopko på å holde hageområdet i tipp topp stand.

FOTO: EIVIND A. PETTERSEN / NRK

Fant gamle tegninger

Etter flere år med skanninger, utgravninger og planting er hagen blitt et imponerende skue for publikum, og fremstår nå tilnærmet slik den gjorde i 1866.

– Vi er to personer som er her to fulle dager hver uke. Ute i Europa er det mange slike renessansehager, men det er kanskje ikke så mange som venter å finne en her. Folk blir overrasket, glade og synes å slappe godt av når de kommer hit, sier gartner Daniel Szopko.

Han kommer fra Ungarn men er ansatt hos Tommys Hage.

Stend-hagen er opprinnelig fra 1684, men på grunn av mangel på dokumentasjon er man usikker på hvordan hagen så ut fra den gang. I tiden etter 1866 er det produsert mange tekster som dokumenterer hvordan hagen så ut. Det er også tatt prøver som samsvarer godt med litteraturen.

Hentet planter fra Sverige

For å få alt så historisk riktig som mulig, måtte man helt til Sverige for å finne de rette plantene, [opplyser Fanaposten](#).

– Et slikt prosjekt krever hyppig vedlikehold minst to ganger i uken. Vi har fått oppdraget i år, men hva som skjer neste år blir opp til fylkeskommunen, sier gartneren i Tommys Hage.

Målet er at hagen skal bli finere og finere jo lenger tiden går, når alle plantene får slått ut i full blomst. Kanskje allerede i 2016.

FOTO: EIVIND A. PETTERSEN / NRK

Renessansehagen på Stend

- › Stend var en gård som i middelalderen tilhørte Nonneseter kloster i Bergen.
- › Etter reformasjonen var gården i eie hos rikmenn som Vincent Lange og senere Hans Christoffersen Hjort.
- › Det var sannsynligvis en hage ved hovedbygningen allerede da Hjort eide Stend. Men det var familien Krohn som skapte hagens storhetstid.
- › Krohn kunne reise fra Bergen, bli rodd over Nordåsvatnet og fortsette helt til Stend uten å forlate familiens grunn: Først med båt til Solheimsviken, så med hest og vogn til Fjøsanger og med vengebåt over Nordås-vatnet. Neste dagen gikk ferden videre til Stend på en vei han selv fikk bygget i årene 1770–1780.
- › Gjennom fire slektsledd dyrket Krohn-familien frem ideene og utviklet det storslagne hageanlegget.
- › I 1779 ble det skrevet om hagen at den «i Størrelse og Smukhet neppe har sin Lige på disse Grændser».

Kilde: Fanaposten